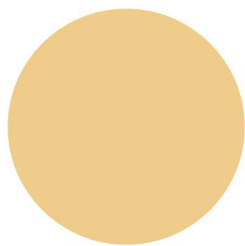
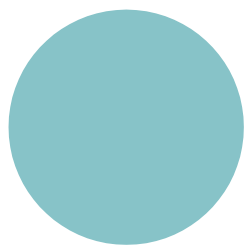
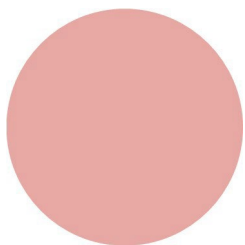

Rapport om det familieretlige system og samarbejdet mellem familieretterne og Familieretshuset

2021

Indholdsfortegnelse

1. Indledning - status 2021
2. Samarbejdet generelt
3. Emner af overordnet relevans for samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne
 - 3.1. Børnesagkyndige undersøgelser
 - 3.2. Overvåget samvær
 - 3.3. Fuldbyrdsessager
 - 3.4. Børneinddragelse
 - 3.5. Forlig
 - 3.6. Upload af sager fra Familieretshuset til retterne
 - 3.7. Forældreansvarsloven § 20 a – samvær eller anden kontakt efter adoption
 - 3.8. Familie- og personret
4. Fremadrettede perspektiver
5. Tal og baggrund
 - 5.1. Behandling af familieretlige sager i tal

1. Indledning - status 2021

Rapporten er udarbejdet på baggrund af den dialog, der har fundet sted på de kvartalsvise samarbejds møder mellem de enkelte lokationer i Familieretshuset og de tilhørende retskredse.

I kapitel to beskrives samarbejdet generelt, og i kapitel tre beskrives de væsentligste emner af overordnet relevans, som har været drøftet på samarbejds møderne i årets løb.

Kapitel fire identificerer en række fælles fokuspunkter for det videre samarbejde, imens kapitel fem indeholder relevante data og tal om de behandlede sager, samt en beskrivelse af hjemmelsgrundlaget og strukturen for samarbejdet.

Omfattende rekruttering og faldende ventetider

Den politiske aftale i efteråret 2020 om tildeling af midler til Familieretshuset med henblik på at ramme rette bevillingsniveau efter reformen, gjorde det muligt for Familieretshuset at rekruttere et stort antal medarbejdere i første halvår af 2021. Rekrutteringen omfattede både børnesagkyndige og jurister til både mødesagsbehandling og skriftlig sagsbehandling, herunder midlertidige afgørelser og nedbringelse af sagspukler.

De over 200 nye medarbejdere blev on-boardet og oplært i et særligt tilrettelagt, intensivt forløb, så de hurtigt kunne komme op i fuld produktion. Ventetiderne i Familieretshuset har derfor, på trods af covid-19 situationen, fra efteråret 2021 været faldende. Det betyder, at sagerne, når de overgår til familieretten, har været væsentligt kortere tid undervejs.

Fokus på sammenhængende forløb

Familieretshuset gennemførte i samarbejde med Oxford Research i foråret 2021 en [brugerrejseanalyse](#) af 73 familiers forløb, fra familiens første henvendelse, under sagens behandling, og til afslutningen af familiens forløb i Familieretshuset. Analysen var en del af projektet Test af serviceniveau, hvor familierne fik den fulde reformpakke uden ventetider. Undersøgelsen kan derfor ses som en test af reformen.

Rapporten viste bl.a., at tre ud af fire forældre oplevede, at medarbejderne i Familieretshuset havde stor viden om børns behov, og var gode til at styre sagsforløbet, så børnenes behov var i centrum. Rapporten viste også, at kontaktpersonordningen gjorde en positiv forskel for børnene.

Rapporten pegede dog også på, at borgerne oplevede et behov for en større sammenhæng i det familieretlige system, særligt når deres sag overgik fra Familieretshuset til retten.

Med afsæt i rapporten har der været fokus på, hvordan det kan sikres, at borgeren oplever et logisk og sammenhængende forløb både i Familieretshuset, også når et forløb involverer flere myndigheder samtidig, eksempelvis hvis retten i forbindelse med sin efterfølgende sagsbehandling fastsætter overvåget samvær, som udføres i Familieretshuset. Rapporten har givet anledning til generelle overvejelser om, hvordan Familieretshuset og retterne i fællesskab kan understøtte, at familierne ved afslutningen af et samlet forløb oplever at gå videre med en helhedsorienteret og holdbar løsning på baggrund af den samlede behandling af sagen.

Fleksible ressourcer og stabilt flow i oversendelser til retten

Covid-19 situationen har også præget 2021. Familieretshuset var i 2021 på intet tidspunkt fuldt nedlukket. På trods af periodevise hele og delvise generelle hjemsendelser, og udfordringer for mødeafviklingen på grund af smitterisiko og krav om isolation for både borgere og ansatte, var der i 2021 generelt en stabil drift.

Etableringen af en sikker, virtuel mødeplatform gjorde det muligt for Familieretshuset at holde videomøder med borgerne. Videomøder er nu et fast tilbud hos Familieretshuset på en række sagsområder.

Der blev i 2021 i højere grad end normalt udført sagsbehandling via telefonkontakt, ligesom børnesagkyndig rådgivning i stort omfang blev gennemført over telefonen.

Både øget telefonbetjening og videomøder har været medvirkende til at forhindre en ophobning af sager, og har understøttet et generelt jævnt flow i oversendelse af sager til retten.

Særligt brugen af videomøder har givet øget fleksibilitet og mulighed for at anvende medarbejderressourcer på tværs af Familieretshusets lokationer.

Styrket fagligt niveau giver ensartet høj kvalitet

Familieretshuset har i 2021 arbejdet med udviklingen af nye faglige guidelines om psykisk sygdom, misbrug og vold. De faglige guidelines har eksplicit fokus på at afdække forældrenes omsorgskapacitet med udgangspunkt i faglig viden om risikofaktorer og deres betydning for barnet. De faglige guidelines er udarbejdet med sparring og faglige input fra eksterne følgegrupper, hvor medlemmer har særlig viden om de forskellige områder.

Familieretshuset har i 2021 også haft fokus på organiseringen af det metodefaglige arbejde og på implementeringen bredt på forældreansvarsområdet. I den forbindelse er der oprettet en række centrale, faglige enheder, herunder et børnesagkyndigt fagkontor, som har stor berøringsflade med retterne, bl.a. i forbindelse med børnesamtaler, overvåget samvær og børnesagkyndige undersøgelser.

Den styrkede metodefaglige tilgang vil føre til en større grad af ensartethed i oplysningsgrundlaget, når sagerne oversendes til retten.

2. Samarbejdet generelt

Dialog, vidensdeling og løbende kontakt

Referaterne fra samarbejds møderne vidner om, at de løbende møder udover gensidig opdatering om f.eks. sagsflow og ventetider eller drøftelser af aktuelle problemstillinger, også giver mulighed for generel sparring og vidensdeling. Det kan f.eks. være om, hvordan Familieretshuset håndterer ansøgninger om forældremyndighed, når et barn er født i udlandet eller drøftelser af ny forskning.

Flere steder er der etableret en konstruktiv feedbackkultur, og møderne bruges også til generel vidensdeling. Nogle steder har der været afholdt temamøder, hvor der er blevet gået i dybden med et eller flere emner af fælles interesse, og hvor forskellige repræsentanter fra Familieretshuset har bidraget med specialviden om konkrete emner. Medarbejdere fra Familieretshusets centrale uploadteam, bidragsafdelingen og visitationen på forældreansvarsområdet har deltaget på en række møder. Medarbejdere fra det børnesagkyndige fagkontor har også deltaget med oplæg på familieretternes kursusdage.

Der udveksles løbende aktuelle oplysninger om telefonlister, særlige kontaktpersoner og mulige kontaktindgange til f.eks. uploadteamet, børneenheden og Familieretshusets fuldbyrdelsesberedskab. Mere telefonkontakt mellem Familieretshuset og retterne har også været drøftet i taktisk forum.

På de enkelte lokationer i Familieretshuset er der stor opmærksomhed på at orientere de lokale retter om indsatsuger, tekniske problemer med upload, eller andet der kan medføre udsving i den normale drift.

Praktikophold, gensidig viden og indsigt

Nogle steder har der været virtuelle oplæg i Familieretshuset fra retten om familiens vej i retten, og der er lavet aftaler om, at Familieretshusets medarbejdere skal i praktik hos retterne. Muligheden for, at jurister ved domstolene kan overvære møder i Familieretshuset, holdes også åben.

Muligheden for at komme i praktik hos Familieretshuset i forbindelse med den treårige dommerfuldmægtiguddannelse har også været benyttet i 2021. Et praktikophold i Familieretshuset giver indblik i, hvordan de sager, retten behandler, begynder i Familieretshuset, og i sagsforløbet før sagerne sendes til retten, og giver dermed et andet blik på de sager, retten behandler.

Referaterne viser også, at Familieretshuset og retterne i en række situationer møder de samme udfordringer, og har fælles ønsker for en fremadrettet udvikling. Et aktuelt eksempel på en fælles udfordring er manglen på psykologer på det familieretlige område. Et eksempel på et fælles ønske er at udvikle samarbejdet med kommunerne med fokus på sammenhængende og meningsfulde forløb for familierne.

3. Emner af overordnet relevans for samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne

3.1. Børnesagkyndige undersøgelser

Generel psykologmangel og kvalificerede alternativer

Mangel på psykologer har været en udfordring på det familieretlige område i 2021.

Psykologmanglen har medført ventetid på børnesagkyndige undersøgelser og sagkyndige erklæringer, da begge dele skal udføres af autoriserede psykologer. Sagsbehandlingstiden er derfor blevet forlænget i de konkrete sager. Det har medført, at sager hvor der skal laves en børnesagkyndig undersøgelse eller en sagkyndig erklæring, er længere tid under behandling i Familieretshuset, før de kan oversendes til retten.

Familieretshuset har derfor undersøgt mulige alternativer og har, med inddragelse af et dommerperspektiv, konkret arbejdet med at afdække, om der er flere af sagerne, som kan belyses via en børnesagkyndig udtalelse.

Børnesagkyndige udtalelser kan udføres internt i Familieretshuset, og kan i nogle sager muliggøre en hurtigere belysning af sagen. Familieretshuset er derfor aktuelt ved at afdække, om børnesagkyndige udtalelser sammen med en række andre tiltag, vil kunne være med til at dæmme op for ventetiden og tilbyde en kvalificeret men hurtigere belysning af sagen.

Familieretshuset har på de lokale samarbejds møder holdt retterne informeret om udviklingen.

En central enhed i Familieretshuset har siden 1. maj 2021 varetaget opgaven med at tilrettelægge og koordinere børnesagkyndige undersøgelser for hele Familieretshuset. Enheden er forankret i det nyoprettede børnesagkyndige fagkontor. Med den nye enhed ønsker Familieretshuset at sikre et stabilt flow for hele landet, herunder at de eksterne psykologer har en enkel og direkte indgang til Familieretshuset. En centralisering af opgaven giver samtidig mulighed for en større grad af kvalitetssikring af de udførte undersøgelser.

Ombudsmanden forholdte sig i december 2021 til ventetiden på børnesagkyndige undersøgelser. Med udspring i en konkret sag udskilte ombudsmanden spørgsmålet om psykologmangel til særskilt behandling.

Ombudsmanden lagde til grund, at ventetiden ikke skyldtes forhold hos Familieretshuset, men at der ikke aktuelt er et tilstrækkeligt antal autoriserede psykologer, som ønsker at påtage sig opgaven, sammenholdt med det antal sager som Familieretshuset behandler.

Familieretshuset evaluerer løbende, hvordan sagsbehandlingen kan tilrettelægges bedst muligt under de nuværende betingelser, og holder retterne informeret om udviklingen.

3.2. Overvåget samvær

Nedbragte ventetider og opnormering af Familieretshusets børneenhed

Samarbejdet i forbindelse med overvåget samvær har fortsat været et centralt emne i 2021.

Det skyldes både udfordringer med ventetider, men er også en naturlig følge af det store antal sager og sagernes kompleksitet, herunder de længerevarende forløb, som kendetegner overvåget samvær. Arbejds gange og snitflader har derfor løbende været drøftet på samarbejds møderne.

Ombudsmanden udtalte sig i maj 2021 om Familieretshusets sagsbehandlingstider i 2020 for udmøntning af domme om overvåget samvær. Ombudsmanden udtrykte forståelse for de forskellige årsager til ventetiderne og anerkendte de tiltag, Familieretshuset havde iværksat for at nedbringe ventetiden, men påpegede, at ventetiderne var for lange.

Familieretshuset har løbende holdt retterne informeret om udviklingen og om status på ventetiderne.

Ventetiderne er i løbet af 2021 blevet nedbragt som følge af en merbevilling. Det gjorde det muligt for Familieretshuset i perioden fra januar til maj måned at rekruttere mere end 200 nye medarbejdere, både børnesagkyndige og jurister, fordelt på alle lokationer.

For at løse det akutte problem indgik Familieretshuset i 2021 også aftaler med to eksterne leverandører af overvåget samvær.

Ventetiderne blev drøftet i taktisk forum i juni 2021, hvor Familieretshuset også informerede retterne om de forskellige tiltag, der var iværksat.

Familieretshusets børneenhed er nu fuldt opnormeret, og ventetiderne på overvåget samvær er nedbragt generelt. De overvågede samvær der bliver iværksat i 2022, varetages derfor udelukkende af Familieretshusets egne børnesagkyndige.

Ny central enhed for overvåget samvær

Siden oktober 2021 har en ny central enhed i Familieretshuset håndteret opgaven med at tilrettelægge overvåget samvær bestemt af retterne. Enheden arbejder tæt sammen med Familieretshusets nye børnesagkyndige fagkontor og med børneenhederne på Familieretshusets lokationer.

Formålet med enheden er at ensrette forløbene og at monitorere og samle den fælles viden. Enheden koordinerer desuden kontakten med de lokale retter, når det er nødvendigt i de konkrete samværsforløb.

På sigt forventes enheden at kunne bidrage med relevant viden til videreudviklingen af samarbejdet, da den samler erfaringer fra alle lokationer i Familieretshuset og fra alle familieretter.

God dialog på sagsniveau

Familieretshuset og retterne har fortsat i 2021 været i dialog om, hvordan de i fællesskab kan skabe de rette betingelser for, at det samvær retterne fastsætter, kan imødekommes af Familieretshuset.

Særligt i forbindelse med overvåget samvær, som led i rettens behandling, er vigtigheden af dialog i de konkrete sager drøftet jævnligt på samarbejds møderne. Den løbende dialog giver bl.a. retterne mulighed for at tilrettelægge det mest hensigtsmæssige videre forløb for familien. I Familieretshuset er man derfor opmærksom på at holde retterne informeret om ændrede tider for samværet, afflysninger og andre relevante forhold. Dialogen håndteres nu også via den nye centrale enhed.

Det har været drøftet, hvornår retterne mest hensigtsmæssigt kan få adgang til Familieretshusets rapporter fra de overvågede samvær. Spørgsmålet skal ses i sammenhæng med, at rapporterne er et arbejdsredskab for den børnesagkyndige, og derfor er under proces i hele samværsforløbet. Rapporterne er derfor først tilgængelige i deres endelige form efter et endt forløb.

Retterne udtrykker generelt stor tilfredshed med Familieretshusets rapporter. Længden af rapporterne er dog flere steder drøftet, og retternes feedback er indgået i Familieretshusets seneste interne arbejdsgangsbeskrivelse for overvåget samvær og i arbejdet med en skabelon for samværsrapporterne.

Konkrete beskrivelser af formål og vilkår for samværet

Familieretshuset og retterne har også i 2021 haft fokus på, hvordan retterne bedst kan beskrive formålet med det konkrete samværsforløb.

Spørgsmålet har været italesat på taktisk niveau i forbindelse med ombudsmandens udtalelse om Familieretshusets ventetider. Særligt er det drøftet, at kendskab til formålet med samværet er afgørende, når Familieretshuset skal vurdere, hvordan det konkrete behov bedst imødekommes og hvilken type overvåget samvær, der er behov for.

Der er på taktisk niveau en fælles forståelse af, at det fortsat kræver en gensidig indsats. Retterne vil derfor udbrede kendskabet til behovet for at præcisere formålet.

Betydningen af Familieretshusets og retternes konkrete formuleringer har også været genstand for erfaringsudveksling. I forbindelse med at der er fastsat vilkår for et overvåget samvær, kan der være behov for en høj grad af tydelighed om vilkårets praktiske aspekter. Et konkret eksempel er vilkår om test som en betingelse for samvær. Her har det været drøftet, hvordan Familieretshuset og retterne sammen kan arbejde på at sikre, at en dom eller et forlig er tilstrækkeligt konkret om, hvordan vilkåret skal føres ud i praksis. Tydelighed i forbindelse med vilkår generelt, har ligesom tydelighed om selve formålet med det overvågede samvær, stor betydning for forældrenes forståelse af, hvad der skal ske, og hvad der forventes af dem, og dermed for den gode afvikling af samværet. Det er ikke mindst relevant for familiernes oplevelse af kontakten med det samlede familieretlige system.

I forbindelse med en endelig dom eller et forlig om overvåget samvær har det været drøftet, hvordan Familieretshuset og retterne bedst kan indarbejde en fælles opmærksomhed på familiens situation, når samværsforløbet er afsluttet. Det har været drøftet, hvordan familierne bedst vejledes, og hvordan det undgås, at familien føler sig nødsaget til at starte en ny sag i det familieretlige system efter afslutningen af det overvågede samvær.

Referaterne fra samarbejds møderne tyder generelt på, at Familieretshuset og retterne drager gensidig nytte af at drøfte tværfaglige og konkrete aspekter af et stort og komplekst fælles område. Emner som eksempelvis brug af tolk som vilkår for et overvåget samvær eller alternative former for overvåget samvær såsom Skype, kan fremhæves som temaer, der har været vendt, og som indeholder både børnefaglige og juridiske aspekter.

Overvåget samvær som led i Familieretshusets udredning

Når det vurderes relevant og konkret nødvendigt, benytter Familieretshuset overvåget samvær i forbindelse med udredningen, inden sagen overgår til retten. Spørgsmålet om hvor tit og med hvilken begrundelse Familieretshuset skal fastsætte overvåget samvær, før en sag sendes til retten, har været drøftet på nogle samarbejds møder.

Familieretshusets sagsbehandlere har fortsat fokus på konkrete begrundelser i oversendelsesbrevene, hvis det er vurderet, at der ikke er behov for overvåget samvær. Det giver retterne mulighed for at lade Familieretshusets faglige vurdering indgå i den efterfølgende

sagsbehandling og tilrettelægge sammenhængende og meningsfulde forløb for familierne.

Familieretshuset har i 2021 haft øget fokus på kontinuitet i samværet og på at sikre, at tilknytningen ikke fortabes i forbindelse med sagens overgang til retten. Familieretshusets øgede brug af opfølgende møder efter overvåget samvær, har også i den sammenhæng været drøftet både på samarbejds møderne og på taktisk niveau.

3.3. Fuldbyrdelessager

Effektivt samarbejde og landsdækkende helårsberedskab

Det fremgår af referaterne fra samarbejds møderne, at der kontinuerligt er en større mængde fuldbyrdelessager, og retterne fortæller, at sagerne ofte er komplekse.

Samarbejdet mellem Familieretshusets lokale børneenhed og retterne fungerer godt. Hvor det tidligere har været en udfordring for Familieretshuset at kunne sende børnesagkyndige til retten med kort varsel, er dette ikke længere et generelt problem.

Referaterne vidner om, at der flere steder er etableret gode informationskanaler, så retterne hurtigt kan få kontakt til den lokale børneenhed evt. via funktionslederen. Familieretshusets centrale fuldbyrdelessetelefon kan også benyttes af retterne.

Fuldbyrdelessagerne er bl.a. kendetegnet ved, at der er behov for en hurtig sagsbehandling og ved en mere kortsigtet her-og-nu-belysning af barnets perspektiv. Når det er muligt, prioriterer Familieretshuset altid at sende barnets kontaktperson til retten for at holde børnesamtalen. Har barnet ikke allerede taget imod tilbuddet om en kontaktperson, eller er det ikke muligt for kontaktpersonen at møde hurtigt nok, kan der dog blive sendt en anden børnesagkyndig fra børneenheden.

Familieretshuset etablerede i 2021 et landsdækkende fuldbyrdelessberedskab henover jul og nytår.

Sikring af sammenhængende sagsbehandling

Sikringen af en sammenhængende og meningsfuld sagsbehandling i fuldbyrdelessagerne har også været drøftet. Repræsentanter fra Familieretshusets centrale visitation på forældreansvarsområdet har deltaget på samarbejds møder med udvalgte temaer.

Det har været drøftet, at retterne i fuldbyrdelessager bør være opmærksomme på, at Familieretshuset ikke automatisk får besked om fuldbyrdelessager og eventuelle kendelser. Det skyldes, at det kræver parternes samtykke, og samtidig ikke er systemteknisk muligt via minretssag.dk, da Familieretshuset ikke er part i fuldbyrdelessagerne. Det er derfor heller ikke muligt at etablere en fast rutine om at udveksle informationer. Det er op til retten i den konkrete fuldbyrdelessag at afklare med parterne, om der er en verserende sag i Familieretshuset.

En anden kontaktoflade i samarbejdet er retternes mulighed for at henvise en sag til behandling i Familieretshuset i forbindelse med behandlingen af en fuldbyrdelessag. Det har været drøftet, hvordan det sikres, at Familieretshuset får hurtig besked om henvisningen. Dette gøres via minretssag.dk. Når Familieretshuset får besked om kendelsen, visiteres sagen videre i et fast-track-spor.

3.4. Børneinddragelse

Styrket metodefaglighed og et nyt børnesagkyndigt fagkontor

Familieretshuset har i 2021 arbejdet med at revidere en række faglige guidelines om psykisk sygdom, misbrug og vold. Familieretshuset har informeret retterne om arbejdet, og forskellige tematikker har været vendt, eksempelvis hvordan man på betryggende vis kan afdække forældrenes omsorgskapacitet i sager med misbrugsproblematikker.

Familieretshusets børneenhed har haft fokus på at styrke og videreudvikle det metodefaglige niveau på tværs af Familieretshusets lokale børneenheder. Funktionsledere fra børneenhederne har deltaget på flere samarbejds møder med familieretterne og fortalt om enhedens arbejde.

I efteråret 2021 oprettede Familieretshuset et centralt børnesagkyndigt fagkontor, som har det tværgående ansvar for den metodefaglige tilgang for børnesagkyndige medarbejdere i Familieretshuset. Fagkontoret indgår aktuelt i forskningsprojektet Styrket børneinddragelse i det familieretlige system, som har konkret fokus på forbedring af børnesamtalenotatet, udvidelse af målgruppen for børnesamtaler og individuelt tilpassede, sammenhængende børneforløb (indenfor kontaktpersonordningen).

Kontaktpersonordningen – formål og potentiale

Barnets kontaktperson er en vigtig figur i det konkrete samarbejde mellem retterne og Familieretshuset.

Brugerrejseanalysen, som også er omtalt i rapportens kapitel 1, havde bl.a. kontaktpersonordningen som et af sine fokusområder, og resultaterne er blevet drøftet både på taktisk niveau og på de lokale samarbejds møder. Analysen viste bl.a., at børnene oplevede, at kontaktpersonen gjorde en positiv forskel, når de skulle til børnesamtale. Både børnene og deres forældre fremhævede, at det havde været en fordel, at barnet havde kendt den børnesagkyndige, som afholdte børnesamtalen.

Spørgsmålet om hvordan kontaktpersonen bedst kan indgå i retternes sagsbehandling, har været genstand for opmærksomhed på samarbejds møderne. Det har været drøftet, at formålet med kontaktpersonordningen og med børneenheden som helhed, er at sikre barnets perspektiv.

Kontaktpersonens funktion i retten har på den baggrund også været drøftet. Nogle steder praktiseres en arbejdsmodel, hvor barnets kontaktperson deltager til børnesamtalen sammen med rettens børnesagkyndige. Det opleves at give en god proces, særligt for barnet.

Familieretshuset vil fortsat have opmærksomhed på at oplyse i oversendelsesbrevene til retten, om barnet har en kontaktperson.

Dialog om udfordringerne ved en stadig ny reform

Familieretshusets børneenhed og kontaktpersonordning har som formål at støtte barnet i det samlede forløb, herunder når sagen overgår til retten. Det har været drøftet, at dette kan fremstå som en udfordring i mødet med retternes allerede eksisterende sagsbehandlingsmodeller.

Det skyldes, at nogle af modellerne (A og B) har som forudsætning, at den børnesagkyndige både kan holde børnesamtale med barnet, bistå dommeren med vejledning og derudover evt. også deltage i de efterfølgende drøftelser og møder med forældrene, herunder i rettens forligsbestræbelser. Det er nogle dommeres oplevelse, at det tilfører et positivt element til processen, herunder til rettens forligsbestræbelser, at det er den samme børnesagkyndige, som deltager i alle dele af sagen.

Det har derfor været drøftet, hvordan det kan sikres, at medarbejdere fra Familieretshusets børneenhed, herunder barnets kontaktperson, inddrages på den for barnet bedste måde i rettens sagsbehandling.

3.5. Forlig

Tydelig udredning, motivation hos forældrene og barnets bedste som forudsætning

Muligheden for i § 7-sager at indgå aftaler til barnets bedste i Familieretshuset har været drøftet på flere samarbejds møder. I sager hvor der er grundlag for at fortsætte det tværfaglige arbejde med familien, vil der i nogle situationer også kunne arbejdes henimod, at parterne når til enighed og afslutter sagen med en aftale til barnets bedste.

Det kræver helt grundlæggende, at det anses bedst for barnet, at der indgås aftale og ikke træffes afgørelse, og at aftalen konkret vurderes at være til barnets bedste. Forældrene skal være reelt motiverede for både at indgå aftalen og at efterleve den. Endelig er det en grundlæggende forudsætning, at risikofaktorerne i sagen er tydeligt udredte, og ikke har betydning for aftalen.

Familieretshuset har i efteråret 2021 arbejdet med nye guidelines om psykisk sygdom, misbrug og vold. Et væsentligt element i de nye guidelines er fokus på at afdække forældrenes omsorgskapacitet. Det betyder, at Familieretshuset altid har opmærksomhed på at en aftale om f.eks. samvær, skal afspejle forældrenes omsorgskapacitet for at være til barnets bedste.

Fokus på langtidsholdbare forlig

En ny [Ph.d.-afhandling](#) fra Roskilde Universitet med titlen *Børneperspektiver i familieretlige sager - Tilblivelse, positionering og inddragelse* sætter fokus på det, afhandlingen benævner som risikoen for skinforlig, der kan opstå som en følge af et stærkt ønske om forlig fra systemets side.

Afhandlingen beskæftiger sig med, hvordan det kan påvirke børneinddragelsen i sagsbehandlingen og føre til potentielle vanskeligheder ved at få forliget til at fungere i praksis. Ifølge afhandlingen kan skinforlig medføre en risiko for gengangersager i det familieretlige system og for konfliktfyldte forløb med fuldbyrdelsessager.

I forbindelse med at man på nogle samarbejds møder har drøftet den nye forskning, har det været fremhævet, at det særligt ved forlig om overvåget samvær, kan være vigtigt at være opmærksom på, om aftalen er udtryk for et reelt ønske fra begge forældres side, og at den ikke opleves som den eneste udvej for én af forældrene. Familieretshuset har erfaringer med, at det i den situation vil kunne være vanskeligt og ressourcekrævende at motivere forældrene til at bakke op om samværet og sikre, at samværet kan gennemføres.

3.6. Upload af sager fra Familieretshuset til retterne

Omfattende område med stor kompleksitet

Det fremgår af referaterne fra samarbejds møderne, at der er løbende dialog om praktiske og konkrete emner og udfordringer i forbindelse med Familieretshusets upload af sager til retten.

Emner som navngivning af bilag, nummerering, antal og indholdsmæssig relevans, OCR-scanning og ønsker til informationer i oversendelsesbrevet bliver løbende taget op på alle samarbejds møder. Der er stor gensidig opmærksomhed på løbende justeringer, og relevante problematikker bringes frem, så der kan arbejdes videre med dem.

Repræsentanter fra Familieretshusets uploadteam har deltaget på flere samarbejds møder og stiller sig generelt til rådighed for spørgsmål fra retterne.

Familieretshuset arbejder løbende med at optimere processen og ensartetheden på tværs af Familieretshuset. Der er stor opmærksomhed på at sikre et effektivt og stabilt flow i oversendelserne, så retterne får de bedste betingelser for at tilrettelægge deres ressourcer.

På enkelte lokationer i Familieretshuset har der været miniprojekter, hvor man har gennemgået en række sager med særligt fokus på, om sagen overordnet var klar til behandling og afgørelse i retten.

Opgaven med at uploade en stor del af indbringelses- og klagesagerne er centraliseret i Familieretshuset.

Retningslinjer for anonymisering og brug af minretssag.dk

Retterne oplever, at der i nogle tilfælde sker anonymisering på trods af, at modparten er bekendt med oplysningerne om den anden forælder. Problemstillingen har været drøftet, og Familieretshuset og retterne har fælles opmærksomhed på problematikken.

I sager med et særligt beskyttelsesbehov, og derfor omfattende anonymisering, oplever retterne, at det kan være svært at afkode de anonymiserede dokumenter, og det har været drøftet på flere samarbejds møder, hvordan problemet bedst løses gennem kommunikationen på minretssag.dk.

Set i lyset af omfanget af sager som hvert år går fra Familieretshuset til retterne, vil spørgsmål om proces og rammer for upload være et tilbagevendende emne, ikke mindst pga. kompleksiteten af både emnet og af de tekniske systemløsninger der benyttes, og som løbende videreudvikles.

3.7. Forældreansvarsloven § 20 a – samvær eller anden kontakt efter adoption

Fælles fokus på hurtig og kvalificeret sagsbehandling

En del retter har i 2021 haft én eller flere sager om samvær eller anden kontakt efter adoption.

Efter forældreansvarsloven § 20 a kan der efter anmodning fra et barns oprindelige slægtninge fastsættes samvær eller anden form for kontakt med barnet, navnlig hvis der forud for adoptionen har været kontakt med ansøger. Ansøgningen indgives til Familieretshuset og visiteres efter de normale retningslinjer. Sagerne behandles som udgangspunkt som § 7-sager, med mindre der ikke er risikofaktorer til stede.

§ 20 a dækker både frivillig adoption og tvangsadoption, herunder midlertidig placering efter § 32 a i adoptionsloven. De fleste sager drejer sig dog om samvær efter en tvangsadoption.

Sagerne er karakteriseret ved at skulle behandles hurtigt og i så tidsmæssig nær tilknytning til adoptionen som muligt. Det gælder særligt sager med tvangsadoption, da spørgsmålet om kontakt mellem barnet og dets oprindelige slægt efter adoptionen kan indgå i vurderingen af, om tvangsadoptionen er forenelig med den europæiske menneskerettighedskonvention artikel 8.

Den samlede sagsbehandlingstid hos Familieretshuset og retten har derfor stor betydning, og Familieretshuset har fokus på, at sagerne går igennem Familieretshuset så hurtigt som muligt. Retterne er tilsvarende opmærksomme på, at sagerne er af hastende karakter, når de modtages.

Der vil oftest være et særligt beskyttelseshensyn til adoptanterne og barnet. Når ansøger ikke må kende adoptivforældrenes identitet, sendes sagen derfor til ansøgers værneting med hjemmel i retsplejeloven. Udfordringerne ved at opretholde adoptanternes anonymitet på minretssag.dk har også været drøftet.

Forskellige muligheder og ønsker om samarbejde med øvrige myndigheder f.eks. Ankestyrelsen, er blevet drøftet på samarbejds møderne.

3.8. Familie- og personret

Emner indenfor området Familie- og personret, - adoption, bidrag, faderskab, ægteskab, navne og værgemål, drøftes også på samarbejds møderne.

Der er løbende dialog om konkrete problemstillinger, og repræsentanter fra områderne deltager efter behov på samarbejds møderne.

Vilkårsforhandling i ægteskabssager afholdes nu som videomøder

Under nedlukningen på grund af covid-19 viste vilkårsforhandlinger på ægteskabsområdet sig at være velegnede til videomøder. En evaluering viste også, at borgerne var godt tilfredse med videomødet. Alle vilkårsforhandlinger har derfor siden 1. september 2021 kunnet tilbydes som videomøder i stedet for fysiske møder, og det er nu en permanent del af Familieretshusets tilbud. Videomøderne holdes af jurister fra Familieretshusets separations- og skilsmisseenhed i Nykøbing Falster, som også træffer afgørelse ved fortsat uenighed. Arbejdsgangen og det nye tilbud har skabt et bedre sagsflow og minimeret sagsbehandlingstiden.

Det har været drøftet, hvordan retterne skal forholde sig, når parterne i forbindelse med en retsmægling kommer til enighed om vilkårene for en separation eller skilsmisse. Et opmærksomhedspunkt i den sammenhæng er, at separation og skilsmisse kun kan ske ved bevilling eller afgørelse. En retsbog med et forlig om vilkårene indgået ved en retsmægling medfører derfor ikke separation eller skilsmisse.

Værgemål

Forskellige problemstillinger om værgemål har også været drøftet, herunder spørgsmålet om, hvor lang tid inden et barn fylder 18 år, en sag kan oversendes til retten.

Familieretshuset er desuden meget opmærksom på at holde listerne over kommunernes kompetencepersoner på værgemålsområdet fuldt opdaterede.

Sambehandling

Både for bidrags- og ægteskabssager har muligheden for sambehandling været drøftet.

Da bidragsagerne hovedsageligt er klagesager, er sambehandling ofte ikke optimal. Retterne oplyser, at de sjældent sambehandler ægteskabs- og forældreansvarssager.

4. Fremadrettede perspektiver

Det kommunale aspekt i de familieretlige sager

Både Familieretshuset og retterne er opmærksomme på, at kommunen er en stor og vigtig aktør i de familieretlige sager.

Kommunen har en afgørende rolle i forbindelse med belysningen af sagerne generelt, og er en vigtig understøttende aktør i mange samværssager.

Familieretshuset har et godt og aktivt samarbejde med kommunerne, som er blevet yderligere styrket i forbindelse med reformen og formaliseringen af samarbejdet i § 7- sagerne.

Det har været drøftet på samarbejds møderne, hvordan man i højere grad kan inddrage det kommunale aspekt i det generelle samarbejde i de familieretlige sager.

Det har været drøftet på samarbejds møderne, at det generelt vil være en fordel at styrke samarbejdet med kommunerne og have en større opmærksomhed på at inddrage kommunernes perspektiv i samarbejdet om de familieretlige sager.

Brugerrejseanalysen, som omtalt i rapportens kapitel et, underbygger også behovet for en større grad af tydelighed om koordinering med kommunerne.

Bedre sammenhæng i overgangen fra Familieretshuset til retten

Brugerrejseanalysen viste også, at familierne oplevede Familieretshuset og retterne som to adskilte systemer fremfor ét samlet system. Forældrenes forståelse af overgangen til retten var overordnet uklar og med usikkerhed om, hvad der skulle ske.

Der er et gensidigt ønske hos retterne og Familieretshuset om at skabe en større oplevelse af sammenhæng for familierne i overgangen fra Familieretshuset til retten.

Retterne har på samarbejds møderne efterspurgt, at familierne klædes bedre på til at håndtere og forstå overgangen. Familieretshuset bidrager til, at sagerne kommer så godt i gang som muligt ved retterne, eksempelvis ved at vejlede forældrene på det afsluttende møde i Familieretshuset om, hvad borgeren kan forvente i retten. Familieretshuset arbejder på at tilbyde en ny mødetype, hvor forældrene klædes på til overgangen til domstolene.

Fælles fokus på relevant brug af overvåget samvær

Familieretshuset vil fastholde fokus på en relevant og konkret begrundet brug af overvåget samvær. Brugen af overvåget samvær skal afspejle balancen i, at sagerne bliver oplyst tilstrækkeligt og relevant, herunder om nødvendigt ved brug af overvåget samvær, og samtidig, at overvåget samvær kun bør anvendes, når det vurderes konkret nødvendigt og proportionalt i den pågældende sag. Der bør i den sammenhæng være opmærksomhed på, at selvom overvåget samvær som udgangspunkt er et sagsoplysende skridt, betyder det for barnet, at der etableres en kontakt. Forløbet og kontakten i sig selv skal derfor også være til barnets bedste.

5. Tal og baggrund

Lokale samarbejds møder og årlig rapport

Det følger af familieretshusloven § 44, at de enkelte afdelinger af Familieretshuset skal drøfte emner af betydning for det overordnede samarbejde med de familieretter, der er beliggende i retskredsene i det geografiske område, som afdelingerne dækker.

Der skal som led heri afholdes kvartalsvise samarbejds møder.

Det følger videre af § 44, at Familieretshuset skal udarbejde en årlig rapport om behandlingen af familieretlige sager og om emner af overordnet relevans for samarbejdet.

Rapporten er baseret på referaterne fra samarbejds møderne i 2021 afholdt i regi af Familieretshusets ni lokationer og på referat af drøftelserne på taktisk niveau.

Nyt samarbejdsforum etableret

Samarbejdsformen på strategisk og taktisk niveau har været drøftet og evalueret i 2021. Det er besluttet, at der er behov for en ny model, da der blandt andet er en del overlap i drøftelserne i de to fora.

Et nyt samarbejdsforum mellem Familieretshuset og domstolene erstatter derfor i 2022 det strategiske og taktiske forum.

5.1. Behandling af familieretlige sager i tal

Tallene i tabel 1 og 2 om sager hos Familieretshuset drejer sig om forældremyndighed, bopæl og samvær. Tallene i tabel 3 og 4 er oplyst af Domstolsstyrelsen.

Der vil være en tidsmæssig forskydning i tallene, i forhold til hvornår Familieretshuset oversender sagerne, og hvornår de afsluttes i retten. Der er desuden en forskel i opgørelsesmåden, da Familieretshuset opgør en sag, der omhandler både f.eks. forældremyndighed og samvær som to sager, mens retten opgør dette som én sag.

Sager hos Familieretshuset

Tabel 1 viser antallet af indkomne sager til Familieretshuset, der visiteres som §§ 6- og 7-sager pr. kvartal i 2021. Tabel 2 viser antallet af §§ 6- og 7-sager, som Familieretshuset har oversendt til behandling i familieretten pr. kvartal i 2021.

Tabel 1. Indkomne sager til Familieretshuset, der visiteres som §§ 6- og 7-sager pr. kvartal i 2021.

2021					
	1.kv.	2.kv.	3kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	2.726	2.527	2.508	2.529	10.290
§ 7-sager	2.968	2.787	2.881	2.725	11.361
I alt	5.694	5.314	5.389	5.254	21.651

Tabel 2. Antallet af §§ 6- og 7-sager som Familieretshuset har oversendt til behandling i familieretten pr. kvartal i 2021.

2021					
	1.kv.	2.kv.	3kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	449	469	403	349	1.670
§ 7-sager	1.308	1.338	1.273	1.506	5.425
I alt	1757	1807	1676	1855	7.095

Sager ved familieretterne

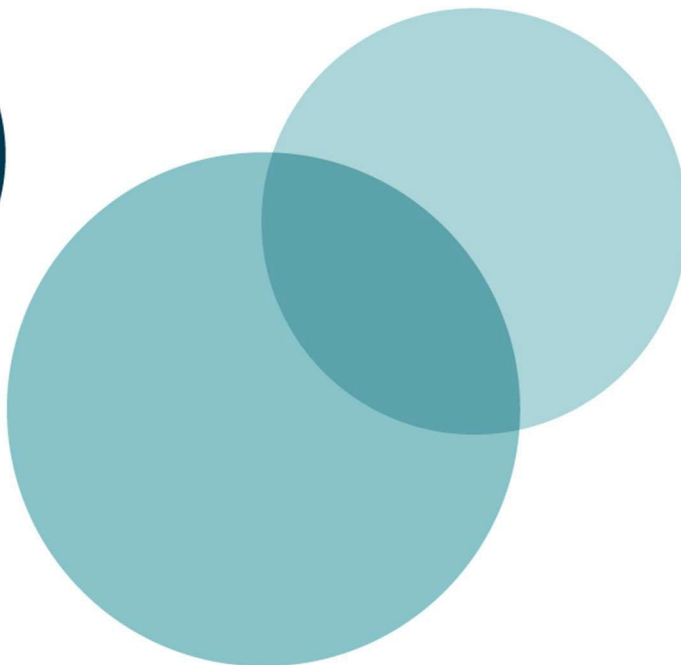
Tabel 3 viser, hvor mange §§ 6- og 7-sager, familieretterne har behandlet pr. kvartal i 2021. Tabel 4 viser, hvor mange sager, familieretterne har forligt.

Tabel 3. Afsluttede §§ 6- og 7-sager ved familieretterne.

2021					
	1.kv.	2.kv.	3kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	249	237	239	248	973
§ 7-sager	742	746	720	995	3203
I alt	991	983	959	1243	4176

Tabel 4. Forligte §§ 6- og 7-sager ved familieretterne.

2021					
	1.kv.	2.kv.	3kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	52	47	58	38	195
§ 7-sager	238	229	219	324	1010
I alt	290	276	277	362	1205

Familieretshuset

Storetorv 10

6200 Aabenraa

Familieretshuset.dk

Telefon 72 56 70 00

